

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clara Et Praeclara Methodus Parandæ Eloquentiæ,
Secundùm Doctrinam & Præcepta Cypriani Soarii è
Societate Jesu, Ad Captum Et Praxim Faciliorem
Accommodata**

Worpitz, Georg

Coloniæ Agrippinæ, 1700

Caput 12 [i. e. 11]. De Synecdoche.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68908)

CAPUT II.

De Synecdoche.

Vocis hujus derivationem Scaliger libro de
causis linguæ latinæ hanc facit. Eō significat
totum & partes esse simul. Ex significat
exceptam qualitatem, aut aliud à parte & toti
attributum. *δὲ ἅς δα* significat ipsum mo-
tum. Sed quidquid sit de vocis origine, signi-
ficatio illius hæc est, quod sit comprehensio
& intellectio, comprehendit enim totum
partem, genus, speciem, materiam, formam,
&c. atque unum ex altero intelligitur, & col-
ligitur propter connexionem quam habent
inter se. Clarius sic definiri potest: *Est trans-
latio ponens significationem unius conjuncti vel
quasi conjuncti, pro significatione alterius con-
juncti, vel quasi conjuncti*: nam pars & to-
tum sibi conjuncta sunt vel physicè, ut pup-
pis cum navi, vel moraliter, ut unus, vel
plures in exercitu, vel civitate, vel metaphy-
sicè, ut genus, & species. Materia & forma
conjunguntur sibi itidem physicè. Antece-
dentia verò & Consequentia sibi non con-
junguntur, non enim sunt unita sibi invi-
cem, sunt tamen necessariò inter se connexa,
non autem contingenter uti fit in causâ, &
effectu. Unde dixi *quasi conjuncti*. Ex
dictis patet *variis modis fieri posse tropum
istum*.

228 De Exornatione Argumentat.

Primus est quando significatio partis accipitur pro significatione totius v. g. tectum, vel limen pro domo, mœnia pro urbe, Virgilius.

Talibus incusat, gressumque ad mœnia tendit.

Axis pro curru, idem Georg 3. volat vir fervidus axis. Ovidius rotam pro curru posuit in illo: si rota defuerit, tu pede carpe viam. Anima pars hominis, pro toto; sic Heraclitus: anima sicca sapientissima, & Persius: ô curvæ in terras animæ. Cicero: vos meæ charissimæ animæ sæpissimè ad me scribite. Virgilius corpus pro toto cervo posuit I. Æneid.

Nec prius absistit, quam septem ingentia victor

corpora funda humi.

Et in communi sermone loquimur; ista est pia, bona anima, de pio & bono homine; ponitur & paries pro domo apud Horatium.

Num tua res agitur, paries dum proximus ardet.

Ponitur & hora pro toto tempore, vel die. Virgilius nunquam te crastina faller hora, & cras pro futuro tempore. Horatius quid sit futurum cras, fuge quærere. Genes. 31. vultus Laban non erat erga Jacobum, sicut heri, & nudius tertius; id est tempore præterito. etiam dies & nox pro omni tempore ponitur v. g.

Noctes

Noctes, atque dies patet atri janua
Ditis.

In scriptura sacra sæpissimè anima pro toto homine ponitur ut i. Petr. 3. Octo animæ salvæ factæ sunt per aquam, Joan. 4. petivit animæ suæ mori, &c. & vicissim caro pro toto homine. v. g. omnis caro corruerat viam suam Gen. 6. Verbum caro factum est Joan. 1. videbit omnis caro salutare Dei Luc. 3. ps. 136. qui dat escam omni carni. Per hunc modum accipitur sanguis pro toto homine v. g. Math. 27. peccavi prodens sanguinem justum. Item caput, cor, linguam, oculum, &c. accipimus pro toto. Post avaritiam cor eorum ambulat, à lingua injusta, falsa, mendaci custodi me, oculum malignum, vel nequam longè fac à me: Hoc modo explicatur: Deus est natus, passus, mortuus, id est, Christus, qui est compositum ex natura divina & humana, ideoque pars hujus compositi est natura divina: sic Act. 20. Deus acquisivit Ecclesiam sanguine suo. Id est, Christus qui simul est Deus. Deitas enim sanguinem fundere non potuit. Intelligitur etiam ex parte totum, quando initium rei nominatur pro toto. v. g. Oremus *Pater noster*, canteamus *Magnificat*, *Te Deum laudamus*. Sic Cicero ad Atticum, quod scribis, te magis delectari, ô Tite, si quid ego: hic ponitur initium libri de senectute. Sic Virgil. Eclog.

Hæc nos : formosum Corydon ardebat
Alexin,

Hæc eadem docuit, *cujum pecus?* an
Melibæi?

Pro hæc fistula nos docuit eclogam secundam & tertiam. Sic & juris utriusque leges citantur verbis initialibus, & libri scripturae nonnulli apud Hebræos.

Secundus modus est, quando unus ponitur pro pluribus, sic Virgil, eclog. 1. aut Ararim Parthus bibet, id est, Parthi. Cicero pro Flacco: Phryx plagis solet fieri melior. Pro Phryges. Varro l. 1. c. 2. Romanus sedendo vincit, id est Romani. Martialis venit & epoto Sormara pastus equo, ubi & totum ponitur pro parte, equus pro sanguine equi, & Sarmata pro Sarmatis. Sic dicimus Turca timetur in Ungaria, Cæsar conscribit militem, hostis imminet urbi, boni Civis erit defendere civitatem. Sic Oratores & Historici unum sæpè alloquendo, omnes alloqui censentur, v.g. Cicero: divitiæ opportunæ sunt, ut utare; opes, ut colare honores ut laudère. Salustius in Catilina. Quod si Regum, atque Imperatorum animi virtus in pace ita, ut in bello valeret, æquabilius atq; constantius sese res humanæ haberet, neq; aliud aliò ferri, neque mutari, ac misceri omnia cerneret. Ipsa etiam Scriptura in uno alios intelligit, ut alloquendo unum aliis idè dictum velit. ps. 8. quid est homo, quod memor es ejus Rom. 9. *ô homo, tu quis es,*
qui

qui audeas &c. ps. 78. panem fortium comedit vir, id est viri. Isa. 8. Ciconia in cælo cognovit tempus suum, & turtur, & grus, & hirundo observant tempus adventûs sui. Joël. 1. Residuum erucæ comedit locusta &c. Placet hic audire Augustinum lib. 2. de Exod. Extendit inquit Aaron manum super aquam Ægypti & eduxit ranas, & educta est rana, & operuit terram. Repetitio à plurali ad singularem numerum trajecta est: nam undique rana pro multitudine ranarum positum est. Nescio, quo autem modo per loquendi consuetudinem imbutis sensibus hominum, sæpe plus videtur, quod singulariter, quàm quod pluraliter dicitur, cum dicitur verbi causâ: est illie miles, quàm sunt illic milites, ita ille. Ad hunc modum spectat dum numerus certus pro incerto & indefinito ponitur: v.g. ô terque quaterque beati. Non mihi si linguæ centum sint, oraque centum: lectio lecta placet, decies repet ita placebit. Præstat millies mori, quàm Deum vel levissimè offendere, & sexcenta alia. ps. 118. Septies in die laudem dixi tibi. Prover. 24. septies cadit justus. 1. Reg. 18. percussit Saul mille, & David decem millia. id est, plures multò, quàm Saul. Daniel, millia millium assistunt ei, & decies centena millia &c. Huc respiciunt Poëtæ, quando singularem ponunt pro plurali, aut contrà, quomodo & scriptura loquitur: attendite popule meus legem meam.

Tertius modus est, quando forma meraphy-
 fica, id est, species (quæ est pars generi subjecta
 in essendo & prædicando) ponitur pro gene-
 re, quod est totum quoddam, ut videre est su-
 pra l. i. c. 17. sic una species ligni ponitur pro
 ligno in genere apud Poëtas; & ventus cer-
 tus, pro vento simpliciter. v. g. *Anei*. i. secta-
 que intexunt abiete costas. *Anei*. 2. dare
 classibus Austros, & *Aneid*. i. Nimborum
 in patriam loca foeta furentibus Austris; sic
 usurpant & nomen Boreæ, Aquilenis, Noti
 &c. prout ratio fert carminis: etiam quoad
 genus Grammaticale, Respicit interdum no-
 men generale Poëta. Huc etiam spectat
 dum pro frigore vehementi pono Sarmati-
 cum, pro vino pono Creticum, Massicum, Fa-
 lernum, Pontum pro quovis mari, quo sensu
 & illud accipitur: Tirrhenum navigat
 æquor. Seneca, longo sagax loco tenetur
 Umber, ubi Umber ponitur pro quovis
 cane venatico. Et ultima Thule, pro quo-
 vis loco remoto, quomodo accipitur & illud
 ultra Garamantas & Indos. Sic etiam pa-
 nis in Scriptura ponitur pro edulio genera-
 tim sumpto, panem nostrum quotidianum da
 nobis hodie. & *Gen*. 3. in sudore vultus tui
 comedes panem tuum. *1. Reg*. 14. non
 gustavit omnis populus panem. Item poni-
 tur vir, pro quovis homine. *ps*. 1. Beatur vir,
 qui non abiit in consilio impiorum. *ps*. 31
 Beatus vir cui non imputavit Dominus
 peccatum. *Jere*. 17. v. 7. benedictus vir qui
 con-

confidit in Domino. Huc referunt nonnulli locutiones illas quibus iustum vocamus Aristidem, rigidum Catonem, Cræsum divitem, Medeam vel Circum pro saga, Tanaquil pro uxore marito dominante. Sed advertendum, & distinguendum est: si hæc & similia nomina individuum significantia (nam individuum & speciem oratores hîc pro eodem admittimus) ponantur pro certo aliquo, & in particulari ac determinatè accepto, non possunt hîc habere locum, tunc enim non ponuntur pro genere, si autem pro pluribus ponantur, admitti possunt. Hinc non est huius loci si dicat cum Pompejo, Lucillum esse Xerxem togatum, quia individuum ponitur pro individuo; seu singulari homine, est autem si dicas:

Irus & est subitò, qui modò Cræsus erat.

Accipiendo Irum pro paupere quocunq;, & Cræsum pro divite in genere, non autem particulari, & singulari aliquo. Idem est si dicas. Semper habe Piladem aliquem, qui curet Orestem. Hoc modo accipiendum illud Ciceronis pro Cœlio: Ex hoc genere illos fuisse arbitror Camillos, Fabricios, Curios, omnesque eos qui hæc ex minimis tanta fecerunt. Et Agrariâ secundâ. Cùm haberet hæc Resp. Lucinos, Catalinos, Acidinos, homines non solum honoribus populi, rebusque gestis, verum etiam patientiâ paupertatis ornatos, & cùm erant Catones, Philippi, Lælii &c. *Juvenal. satyr. 2.*

Ubi Curii pro frugalibus, & bacchanalia pro geniali vita in genere accipitur. Cæterum si individui significatio accipiatut pro alterius, & singulariis pro singulari, erit metaphora, quia fundamentum, & ratio, cur Petrus v. g. pauper vocetur Iesus est, quia est similis Iero, ideoque translatio nominis fit propter similitudinem. Quanquam & in præcedentibus (dum scilicet singulare accipitur pro generali) ptius est similitudo, quæ supponitur, tum vox singularis pro plurali ponitur, & sic conveniunt metaphora, & synecdoche. Idem dicendum de adjectivis v. g. Achilleum argumentum, labor Herculeus, est enim metaphora propter similitudinem fortitudinis, & synecdoche propter translationem vocis ab uno ad omnes generatim.

Quartus modus est, quando materia alicujus rei seu compositi, & concreti pro tota re, seu composito toto ponitur. v. g. adigit per pectora ferram, quomodo & chalybs apud Poëtas accipitur pro gladio, tabulæ pro legibus, quas Deus Moyfi, & Numa Pompilius Romanis proposuit in tabulis, quo casu est materia, in qua, non ex qua aliquid fit. Materiam autem in qua ad metonymiam revocant aliqui, ad continens pro contento, neque ineptè, ut videbimus. Huc tamen referenda est materia, circa quam. v. g. tum mihi carmen eris id est, materiæ carminis. Virgili-
us

us *Aneam* & *culicem* cecinit, *Ovidius* *nucem*; sic loquimur, legi *Virgilii culicem*, *Ovidii nucem*, *Medeam* vel *Herculem Senecæ*, *Tobiam*, *Jobum* &c. *Virgilius Eclo. 1.*

Formosam resonare doces *Amarillida*
sylvas.

Id est, carmen de *Amaryllide*. *Plautus* in milite glorioso, id est in comædia de milite glorioso. Materia circa quam notatur in illo versu:

Lingua, tropus, ratio, numerus, tonus,
angulus, astra.

Artes enim circa hanc versantur. Materia tamen ex qua frequentius adhibetur, ut comedere, vel bibere ex auro & argento, id est, vasis ex auro & argento fabrefactis. *Matth. 10.* nolite possidere aurum, neque argentum, neq; pecuniam in zonis vestris. *Cicero Verr. 6.* cum essent triclinia strata, argentumque expositum, id est, argentea suppellex. Sic calamus, & avena ponitur pro fistula, ex quibus fit *Virg. Ecclog. 1.*

Ludere quæ vellem, calamo permisit
agresti.

Et:

Silvestrem tenui musam meditaris ave-
nâ.

Sic pinus pro navi, mediis si pinus in undis
naviget. Frumentum pro pane; uvæ pro vi-
no. *Cæsar de bello Gallico.* Suevi non multum
frumento, sed maximam partem lacte vi-
vunt. *Virg. pocula miscuit uvis.* *Plautus Val-*
ganum in cornu conclusum gerit, id est, in
cor-

cornea laterna. Sic lignum accipitur, & lapis pro eo, quod factum est ex ligno vel lapide sic crux Christi dicitur lignum dulce. & Pet. 2. dicitur Christus tulisse peccata nostra in corpore suo super lignum. Jerem. 2. dicitur ligno pater meus es tu. & lapidi tu genuisti me. idola enim ex ligno & lapide facta erant. Marc. 1. erat Joannes vestitus pilis camelorum, id est, veste confecta ex pilis. 2. Reg. 7. dicitur Arca posita in medio pellium, id est, in tabernaculis ex pellibus. Sic Habacuc 1. trepidabunt pelles terræ madian. id est, tabernacula ex pellibus & homines in tabernaculis, ubi simul continens & contentum est metonymiæ species. Sic rostra appellabatur locus ad Curiam Hostiliam, in quo Cicero peroravit, quia factus erat ex rostris navium. Virgil. ære ciere viros, id est tubâ ex ære; ducati dicuntur aurei, quia ex auro. Sic purpura piscis est, cujus sanguine vestes imbuuntur, & inde ipsa vestis dicitur purpura. Idem est de murice, & de codice pro libro Genes. 18. ait Abraham. loquar ad Dominum cum sim pulvis & cinis.

Quintus modus oppositus primo, quando totum pro parte ponitur. v.g. fontem vel fluvium bibit, id est, partem, Virgil.

Aut Ararim Parthus bibit, aut germania Tigrim.

Horatius, nec quid profundum Danubium bibunt. Sic alius: pelagus ratis ipsa recepit; id est fluctus, qui sunt pars. Surgens à vertice pontus, id est procella, sic sylvam cædere dicimus, id est partem aliquam arborum: similiter anqvis pro una anni parte sumitur apud

Virgil. Eclo. 2. nunc formosissimus annus, id est, ver. Sic dicimus bovem vel vitulum hodie comedi, id est, partem; fui in Petri domo id est in parte domus, betulis vel fumbus illum cecidit, id est, partibus è betula; ibi jacet Petrus mortuus: id est corpus illius. Similiter jam Imperator est sepultus. Sic homo dicitur mortalis, corruptibilis, pulvis, non secundum totum, sed secundum unam partem: sic etiam dicitur intelligens, audiens, videns &c. licet sola anima intelligat, audeat, videat. Et favet ratio inquit Cornelius à Lapide in 2. Cor. 4. v. 16. quia tota sensatio est in anima: cum enim oculo videmus, aure audimus, manu tangimus, ipsa visio, auditio, & tactus perceptio non est in oculo, aure, manu, sed in anima; non enim corpus, sed anima est, quæ per oculum videt, per aures audit, senti que per manum; ita ille. Sic ergo toti aliquid attribuitur ratione partis alicujus sibi amicabiliter unitæ, ut & hæc amicorum omnia sint communia. Per hunc modum aliquid sæpe Christo tribuitur, quod ei non competit, nisi secundum unam partem v. g. naturam divinam vel humanam. Joan. 6. quid si videritis filium hominis ascendentem eò ubi erat prius. Joan. 8. antequam Abraham fieret ego sum. Matth. 18. ubi duo vel tres, &c. ibi sum in medio eorum. Matth. 28. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus &c. quæ omnia. Secundum naturam divinam intelligenda sunt. Secundum humanam verò dum dico: Christus est natus, esurivit, fatigatus est, passus est, descendit ad

inferos. Joan. 20. ait Magdalena: Tulerunt
 Dominum meum, id est corpus domini mei,
 sic Luc. 16. dicitur dives esse inferno sepultus,
 & Lazarus in sinu Abrahamæ, secundum ani-
 mam. Huc referendum est illud ps. 72. fu-
 flagellatus tota die, id est, parte diei, eâ tamen
 vehementia, ut si tota die me flagellassent,
 plus non potuissent, Matth. 12. sicut enim Jo-
 nas fuit in ventre ceti tribus diebus, & tribus
 noctibus. sic erit filius hominis in corde terra
 tribus diebus, & tribus noctibus. Ubi pars diei
 ei: & noctis accipienda est; falsum est enim
 Christum totis tribus noctibus, & diebus in
 sepulchro fuisse.

Sextus modus oppositus est secundo, &
 intelligit ex pluribus unum, v. g. adigit per pec-
 tora ferrum: pectora, pro pectus ponitur
 Virgil. & rabie fera corda tument, cum sibylla
 unum tantum cor fuerit, quam locutionem
 postea adhibet idem in Charonte nauta in-
 fernali. Hoc sensu Apostoli dicuntur pro-
 ditores, perfidi, licet unus Judas, Thomas, aut
 Petrus fuerit: quo modo sæpe crimen unius
 derivatur in omnes v. g. Rhetores sunt hellu-
 ones, eò quòd unus hujusmodi reperitur
 Matth. 27. dicitur Latrones exprobrasse
 Christo, cum Lucas c. 23. dicat unum solum ex-
 probrasse, alterum autem pro Christo locutum
 fuisse. Igitur ex pluribus unus intelligendus est.
 Sic Joan. 6. v. 45. dicit scriptum esse in Prophe-
 tis, cum solum Isaiam intelligat. Cicero 1.
 Offic. quam quidem ad rem nos ut vide-
 mur, magnum adjumentum attulimus ho-
 minibus nostris. 2. Officij; sequitur ut hæc

officiorum genera prosequamur. Hic modus loquendi Ciceroni familiarissimus est, uti & viris Principibus v. g. Nos Leopoldus Dei gratiâ Rom. Imp. mandamus, volumus : ubi valet Hebræorum regula ; quæ dignitatem significant, ea pluraliter usurpantur ad ampliore[m] honorem. Indè fit ut unum alloquentes, honoris causâ dicamus, audite vos, facite &c.

Septimus modus est oppositus tertio, cum ex genere speciem, ipsi subjectam partem, intelligimus. Sic Virgil. Eclo. 9.

Inserere Daphni pyros, carpent tua poma
Nepotes.

Quomodo è pyro poma decerpet? pomum generici quemvis fructum significat ab arbore prægnatum, & hîc pro specie pyrorum ponitur. Sic fruges consumere nati, id est, panem : & ipse panis genus cum sit respectu hordeacei, avenacei &c. tamen pro sigilneo accipitur passim : sic etiam mortalis pro homine, cum reliqua etiam animalia moriantur. Cicero : exire urbe Consul hostem jubet, ubi Consul pro Cicerone, hostis pro Catilina ponitur. Est & in milite virtus, id est, Fortitudo. Seneca act. 3. in Thyeste, præda dum propior fuit, id est, aper : sic Pergama apud Poëtas pro Troja ponitur, cum vox illa lingua Jonica generatim quamvis arcem significet. Cicero 2. Catil. perdidimus hominem, id est, Catilinam. Virgil. hinc te Reginae ad limina perfer. Reginae id est, Didonis. Idem Ænei. 6. quæ scelerum facies ô Virgo, id est, Sybilla. Ex pro Cerbero posuit: custode sepulto. Æneid.

invadunt urbem, id est Trojam, vino somno
 que sepultam. Sic B. Virgo dicitur mulier.
 Quid mihi & tibi est mulier Joan. 2. Et: Mu-
 lier ecce filius tuus Joan. 19. Misit Deus fili-
 um suum factum ex muliere. Galat. 4. Sic
 Christus se vocat filium hominis commu-
 niter. Gen. 3. Eva appellata est mater omnium
 viventium, id est, hominum non autem alio-
 rum, Sic Biblia scripturam sacram signifi-
 cant; cum Græcè librum quemcumque. Si
 quis vestrum infirmatur, comedat olus, id
 est certam speciem olerum, quæ est brassica.
 Marc. 16. prædicate Evangelium omni crea-
 turæ, id est, homini. Amos 3. Non est malum
 in civitate, quod non fecit Dominus, malum
 pro afflictione & calamitate accipitur, non
 autem pro peccato. Sic Joan. 15. Sinè me ni-
 hil potestis facere, intellige nihil boni. Joan.
 12. Cum exaltatus fuero omnia traham ad
 me, id est, omnes justos. Matth. 10. Odio
 eritis omnibus hominibus, id est, multis, aut
 compluribus: Exod. 9. omnia animalia Ægyp-
 ti mortua esse dicuntur, cum tamen Pharaon
 non multò post eduxerit equos, & currus
 contra Israelitas, unde per omnia intelligen-
 da sunt multa, vel omnia quæ erant in agro.
 ps. 104. Nolite tangere Christos meos, tan-
 gere generica vox pro verberare ponitur. Sic
 infernus locum quemcumque infra nos signi-
 ficat, accipitur tamen communiter pro loco
 damnatorum. Idem est de voce inferi, quæ se-
 pulchrum, limb. Patrum in scriptura signifi-
 cat, & etiam rogam damnatorum. Et cum
 demon

dæmon quem vis angelum significet, jam accipitur pro malo angelo. Per hunc modum sæpe generatim insinuamus ea, quæ vel non decet honestatis causâ specificè exprimere, uti sunt naturæ necessitates, vel quæ non volumus esse cuivis manifesta, sed arcana latere cupimus, v.g. malâ morte mortuus, malè se gerit, peccavit cum aliqua, vitium aut flagitium illi obtulit: &c. Joan. 6. Arguet mundum de peccato, multi explicant de Luxuria, hoc enim vitium Apostolus non vult nominari. Gen. 37. accusavit Joseph fratres suos apud Patrem crimine pessimo.

Octavus modus est, cum ex antecedentibus consequentia intelliguntur, v.g. sudant quando vorant, frigescunt quando laborant; id est, sunt ad vorandum impigri, ad laborandum desides. Jam hirundines redeunt, ciconiæ a-volant, id est, appropinquat ver, instat autumnus; pecora domum redeunt, meridies est, aut vesper. Gallus jam tertio cantavit, hoc est, jam delucescet, bursa plicata est, arca aranearum telis obducta, pro eo quod dicimus, nihil est intus. Jam Petrus est sepultus dicimus, quando ignorantem dicimus esse mortuum; idem significamus dum asserimus: illum in terra dudum putrescere: si pronunciemus illum convalescere, colligimus infirmum fuisse. Hic miles nulli prælio interfuit, hostem non vidit, à tergo accepit vulnera &c. significamus imperitum esse & timidum, ut qui in fuga vulnus acceperit. Sic dum dicimus hic vidit Papam, forum S.

Mar-

Q

Marci, indicamus illum Romæ, ac Veneti
fuisse. Generalis Suedicus visâ ex monte Bru
nensi arce, hodie ajebat in hac culina (species
enim culinæ referebat) cænabimus, affirmat
volens, te hodie adhuc eâ potiturum, sed fa
sus fuit. Hujusmodi sunt illa Virgilia.

Et jam summa procul villarum culmina
na fumant

Majoresque cadunt altis de montibus
umbræ,

Fecerat exiguas jam sol atissimus um
bras &c,

Ejusdem est: fuimus Troës, pro non ara
pius sumus; fuit Ilium, pro non amplius est;
sic dicimus jam vixit, pro mortuus est, puer
fuit, & nos laudemque decusque gessimus,
nos quoque floruit. Jugurtha ductus est in
triumphum, vel ad pedes Romani ducis pe
cuit, pro devictus est: jam se primò peccat, la
vat &c. pro jam primò surrexit; profundè
cantharum inspexit, pro multum bibit; ne
vinum hodie vidi, pro non bibi; Petrus ancil
læ, non novi hominem, pro nil habeo cum illo
commercii. Tale est illud:

Hunc mihi si tuleris nequam sceleratè
libellum

Effodient corvi lumen utrumque tibi.

Id est: suspendèris in patibulo. Sic B. Vir
go pudicè, quoniam virum non cognosco,
Et Christus: Non novi vos, nescio vos, pro
nihil mihi vobiscum est. 1. Reg. 4. Terga ver-

tit Israël. Genes. 46. Joseph quoque ponit manus suas super oculos tuos. Sic dicimus: jam clausit oculos, id est, mortuus est. Ex allatis exemplis collige non tantum ex antecedentibus consequentia intelligi, sed etiam ex consequentibus antecedentia. Sed

Queres, ubinam sit Tropus in illo Virgilii: aratra jugo referunt suspensa iuveni. Ratio dubii esse potest, quia cum synecdoche tropus sermonis non sit, debet in uno verbo consistere. Resp. esse in verbo *referunt*, cetera vero addi propter sensum, non propter translationem significationis: ex hoc enim, quod aratra referunt boves, colligitur, quod vesper sit pro vinctus, aut meridies. Hæc eadem responsio notanda est pro aliis tropis, qui in uno verbo consistunt v.g. prata rident, metaphora est in solo verbo *rident*, alterum autem additur propter sensum & significationem, in eo tamen nulla est translatio à propria significatione in alienam. Sed ut ad prius exemplum redeamus, cur non dicitur esse synecdoche in voce *iuveni*? possunt enim intelligi fuisse vituli, qui jam sunt iuveni. Respondeo, etiam ex relatione aratri intelligi potest illius elatio, quod enim refertur, debet prius esse ablatum, sicut qui redit, debuit prius hic fuisse, & qui reddit, prius accepisse. At neque unum neque alterum voluit significare Poëta, neutrum enim facit ad mentem & sensum Poëtae illo loco; facit autem, si ex relatione intelligatur vitulus vespere.